

لاتېكىس قوللانىمىسى

neouyghur

2025-يىلى 1-دېكابر

مۇندىر بىجى

3	ئۇيغۇرلار	1
3	ئۇيغۇرلار ۋە ئۇلارنىڭ تۈرمۇش مەددەنیيەتى	1.1
3	نىكاھ .. .	1.2
5	ھېيت-ئايىم .. .	1.3
7	مەڭگۈ تاش يادىكارلىقلىرى	2
7	تەس مەڭگۈ تېشى .. .	2.1
7	تېرخىن مەڭگۈ تېشى .. .	2.2

رهنمایی

4	۱.۱
8	۲.۱

جهدؤهلهر

4	بر سناق جهدؤهل	1.1
7	يەنە بىر سناق جهدؤهل	2.1

بىرىنچى باب

ئۇيغۇرلار

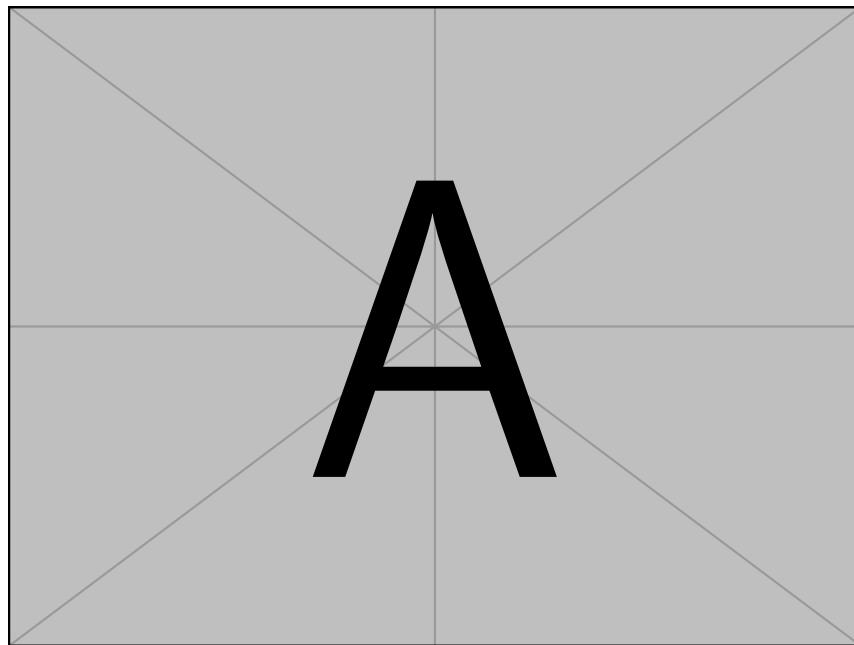
1.1 ئۇيغۇرلار ۋە ئۇلارنىڭ تۇرمۇش مەددەنیيەتى

ئۇيغۇرلار شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەققىي ئىگلىرى ۋە مىراسخورلىرى بولۇپ، بۇ رايوندا توپلىشىپ ياشайдىغان غوللۇق، يەرلىك مىللەت ۋە ئاپتونومىيە هووقۇقى يۈرگۈزگۈچى مىللەت. ئۇيغۇرلار پاچە ھالەتتە، جۇڭگۈنىڭ بىر قاتار چوڭ شەھەرلىرىدە خىزمەت ۋە تىجارت قىلىدۇ. ئۇيغۇرلار شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايوندىن باشقان، يەنە جۇڭگۇ، قاراقىستان، قىرغىزىستان، ئۆزبېكىستان، تاجىكىستان، تۈركىمەنستان (ئاساسلىقى يابىرما ئەللىرى رايونى)، پاكسستان، ئەرەبىستان، تۈركىيە، ئاؤس்டرا利يە، گېرمانىيە، نورۇڭگىيە، گوللاندىيە، شىۋىتىسييە، فىنلاندىيە، بېلگىيە، روسييە، ئامېرىكا قاتارلىق دۆلەتلەردىكە كۆرۈنەرلىك نوپۇستا، مۇئەيین جامائەت تۈركىمى شەكىلدە ياشайдۇ.

The Uyghurs¹ have traditionally inhabited a series of oases scattered across the Taklamakan Desert within the Tarim Basin. These oases have historically existed as independent states or were controlled by many civilizations including China, the Mongols, the Tibetans and various Turkic polities. The Uyghurs gradually started to become Islamized in the 10th century and most Uyghurs identified as Muslims by the 16th century. Islam has since played an important role in Uyghur culture and identity.

1.2 نىكاھ

ئۇيغۇرلاردا نىكاھ مۇناسىۋىتى سىلەن چاي ئىچكۈزۈش، توي ئالدىدىكى مەسىلەھەت چايلىرى، نىكاھ ئوقۇپ قىز-يىگىننىڭ رازىللىقىنى ئېلىش، توي مۇراسىمى، يىگىت-قىزلار ئولتۇرۇشى، قۇدىلار جىلاقلارنى ئىزچىل ساقلىنىپ كەلدى. ئۇيغۇرلاردا دەپنە مۇراسىمى ھەرقايىسى دىننىيە تەھسىرىدە ھەرخىل بولسىمۇ، ئەممە مېيتىنى پاكىزە يۈيۈپ كېپەنلەش، ھازىدارلار ئاق رومال سېلىپ، ئاق بەلؤاخ باغلاب يىغا-زارە قىلىش، مېيتىنىڭ نامىزىنى چۈشۈرۈش، جىنازىنى ئالمىشىپ تاللىشىپ كۆتۈرۈپ قەبرىستانلىققا ئېلىپ بېرىش، لەھەتتە مېيتىنىڭ بۈزىنى قىبلە (غەرب) تەرەپكە قىلىپ ياتقۇزۇش، ئىچ گۆرنىنىڭ تاغىزىنى كېسەك بىلەن ئېتىپ، تاش گۆرنى توبى بىلەن كۆمۈش، قەبرە بېشىدا بېيتىنىڭ ئىجابىي تەرىپىگە گۇۋاھلىق بېرىش، قەبرە تېشى-گۇمبەز ئورنىتىش، مېيتىنىڭ يەتتە، قىرىق، يىل نەزىرىنى ئۆتكۈزۈش ئادەتلەرى بىردىك ئىزچىل بۇلۇپ كەلدى. ئۇيغۇرلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرى مېيت سوڭىكىنى كاھىش (ساپال) ساندۇققا سېلىپ يەرلىككە قۇيۇش، مېيتىنى تاش گۆرگە كۆمۈش، بېيتى ئاستىغا ياغاج شادا قويۇلغان گۇرگە ياتقۇزۇپ، ئۆستىگە قىزىل تۈپرەق ۋە قۇم تۆكۈپ كۆمۈش، شام گۆرگە قويۇش قاتارلىق دەپنە قىلىش ئۇسۇللىرىنىمۇ قوللاندى.



1.1- رەسم: ئا رەسم.

Col3	Col2	Col2	Col1
787	87837	6	1
5415	78	7	2
7507	778	545	3
7560	18744	545	4
6344	788	88	5

1.1- جەدۇھل: بىر سىناق جەدۇھل

1.3 ھېيت-ئايىم

$$x^2 + y^2 = z^2 \quad (1.1)$$

¹From <https://en.wikipedia.org/wiki/Uyghurs>

ئىككىنچى باب

مەڭگۇ تاش يادىكارلىقلرى

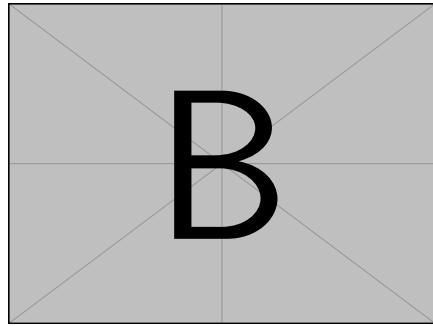
2.1 تەس مەڭگۇ تېشى

بۇ مەڭگۇ تاش يادىكارلىقى 1976 - يىلى موڭغۇلىسىدىكى تەس دەرىاسىنىڭ سول قىرغىدىكى نوغۇن تولغۇي ئىگىزلىكىنىڭ يېندىدىن تېپىلغانلىقى ئۈچۈن، «تەس مەڭگۇ تېشى» دېپ ناتالغان. «تەس مەڭگۇ تېشى» ئورخۇن ئۇيغۇر خانلىقى دەۋرىيگە مەنسۇپ يادىكارلىقلارنىڭ ئىچىدە بېزغۇنچىلىققا ئۇچرىشى ئېغىرراق. ئەڭ مۇھىم بولغان يازما يادىكارلىق، ئۇنىڭدا بۆگۈ قاغان (دادسى) بولغان ئەل ئەتمىش بىلگە قاغان (مويۇنچۇر، 747-759 - يىلالار) ئەجدادى (دادسى) بولغان ئەل ئەتمىش بىلگە قاغان (مويۇنچۇر، 759- يىلالار 9 دەۋرىيگە بولغان ئۇيغۇر قاغانلىرىنىڭ تارىخى، جۇمىلىدىن بىرىنچى ئىككىنچى ئۇيغۇر خانلىقنىڭ تەقدىرى. كۆل بىلگە قاغان ۋە ئەل ئەتمىش بىلگە قاغان باشچىلىقىدىكى ئۇچىنچى ئۇيغۇر خانلىقنىڭ بەرپا بولۇشى قاتارلىق مەسىلەر ھەققىدىكى مەلۇمات بېرىلگەن. بۇ ھەققىكى بىر قىسىم مەزمۇنلار كۆنا- بىڭى تائىنامىلەر دە ئۇچرىمایدۇ. شۇڭ تەس مەڭگۇ تېشىدىكى مەلۇماتلار زور سېلىشتۈرما قىممەتكە ئىگە. تەتقىقاتلارغا قالىفاندۇ، «تەس مەڭگۇ تېشى» نىڭ ئاپتۇرى مويۇنچۇر قاغانلىك يېقىن ئوققىنى تۆپەك ئالىپ شۇل دېگەن كىشى بولۇپ، مەڭگۇ تاشى قاغان يېڭىدىن تەختكە چىققان ۋاقىتا توغرىسى 761-762 - يىللەرى ئورنىتلغان، دېپىشكە بولىدۇ.

2.2 تېرخىن مەڭگۇ تېشى

Col3	Col2	Col2	Col1
787	87837	6	1
5415	78	7	2
7507	778	545	3
7560	18744	545	4
6344	788	88	5

2.1- جەدۋەل: يەنە بىر سىناق جەدۋەل



2.1- رەسىم: ب رەسىم.

پايدلانمalar

LATEX The Samarin. Alexander and Mittelbach, Frank Goossens, Michel [1]

.1993 Massachusetts, Reading, Addison-Wesley, Companion.

[2] ئو، تۈرسۇن. لاتېكىست قوللانمىسى. (ئۇيغۇرچە) [بىر ۋەرنال]. , 1905, 921-891:(10)322 .